

видів педагогічної діяльності, про що варто сповістити громадськість через органи масової інформації та поширеної реклами їх благодійництва.

В.І. Лукаш

Деякі напрямки гуманістичного виховання

Гуманізм у вихованні - це певна світоглядна позиція, яка в центрі буття ставить людину. Тому все в світі набуває значення, смислу і цінності лише у співставленні з нею, реалізується навколо неї.

Побудова виховного процесу на таких засадах вимагає дослідження гуманізму одночасно і як засобу, і як методу виховання. Істинно людську мораль неможливо розглянути як таку, що формується лише за допомогою наслідування, навчання, а тим більше примусу. Навісне добро - не добро в справжньому розумінні цього слова. Всяка поведінка особистості лише тоді моральна, коли вона є результатом свідомої волі та переконання.

Гуманістично орієнтована особистість сенс свого життя вбачає у постійному творінні загальнолюдських моральних вчинків як практичному втіленні підходящих моральних якостей. Така дійова відкритість до світу людей має перетворитись у стійку потребу, що випливає з основного принципу, згідно якого недопустимо тримати закритими в собі інтелектуальні і духовні цінності. Натомість проголошується морально значуща і відповідально активна позиція особистості як творця істини, добра і краси. Гуманізм у вихованні потребує співпраці вихователя і вихованця, тобто такої позиції, за якої виключається грубе підпорядкування дитини волі дорослого. Лише гуманний вихователь може виховати гуманну особистість.

Гуманістичне виховання здійснювати набагато важче, ніж виховання, що ґрунтується на насильстві, примусі, авторитаризмі. Таке виховання слід розпочинати з перших етапів розвитку дитини. З віком воно ускладнюється і розвивається. Треба мати на увазі, що найбільш сприятливим для нього є дошкільний та молодший шкільний вік. Гуманістично спрямована особистість розвивається в процесі свідомої творчої діяльності, яка розгортається під впливом переконання як провідного і адекватного цієї меті виховного методу.

До теми гуманізму у вихованні підрастаючого покоління народне мистецтво має пряме відношення. Якщо хочемо виховати дитину в атмосфері української духовності, то маємо це зробити як в українському домі, так і в сті-

нах рідної школи. Дитина мусить відчувати вдома українську духовність, пошану до звичаїв минулого.

Вдома батьки і діти можуть разом писати писанки, вишивати, різьбити, ткати, ліпити і розмальовувати кераміку і т.д. Займаючись подібною роботою, можна розповідати дітям про символіку орнаментів та про життя далеких предків. Прикраси дому мусять віддзеркалювати життя української родини. Цьому сприятимуть і ікони, прикрашені рушниками, і вишиванка, і кераміка, і різьба, і писанки.

Виховання на національних традиціях у школі може здійснюватися у різноманітних формах. Для цього організуються гуртки, спрямовані на відродження та подальший розвиток таких ремесел як гончарство, ткацтво, теслярство, ложкарство та ін. Так, у гончарному гуртку учні навчаються обробляти глину, виготовляти різноманітний кухонний посуд, а також цеглу, кахлі і т.д. Учнівські вироби, які використовуватимуться для приготування, збереження, і подачі на стіл тих чи інших страв, та ще й оздоблені в дусі українського національного декоративно-прикладного мистецтва, безумовно сприятимуть формуванню глибокої шани до культурних надбань наших предків. А це є обов'язковою умовою гуманістичного виховання в наш час.

Опановуючи столярство, учні навчатимуться виготовляти багато речей для хатнього вжитку. Тут мовиться про лави, ослонни, столи, табуретки та стільці. Розвиткові ж художніх смаків школярів сприятиме оздоблення цих виробів дерев'яними розетками, квітами та іншими візерунками. Виготовляючи дерев'яні ложки, школярі оволодіватимуть не тільки найпростішими інструментами для обробки деревини, а й токарними верстатами.

Це веде не тільки до вироблення елементарних трудових умінь та навчків, а й формуватиме відповідний трудовий досвід дітей. Вони опануватимуть техніко-технологічними та економічними знаннями. А це має величезне значення для залучення учнів до продуктивної праці і врешті-решт веде до оволодіння певною професією.

Таким чином, використання досвіду народної педагогіки, залучення школярів до вивчення народних ремесел та оволодіння технологією їх виготовлення створює умови для органічного включення учнів у трудову діяльність та сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу в сучасній школі.